

RUTESPIRINEUS

Rutes de muntanya, senderisme i excursions

Patrimoni
històric

Llacs, rius
i cascades

Paisatges
pintorescos

Camí Vell de Queralbs a Núria

Itinerari lineal on descobrim l'emblemàtica vall de Núria seguint l'itinerari del Camí Vell des del poble de Queralbs fins al santuari de Núria

Queralbs, Vall de Ribes i Núria, El Ripollès, Girona

Dificultat Mitjana

Temps total efectiu 3:45h

Distància total 7,2 km

Desnivell acumulat +932m / -152m

Altitud mínima 1.180m

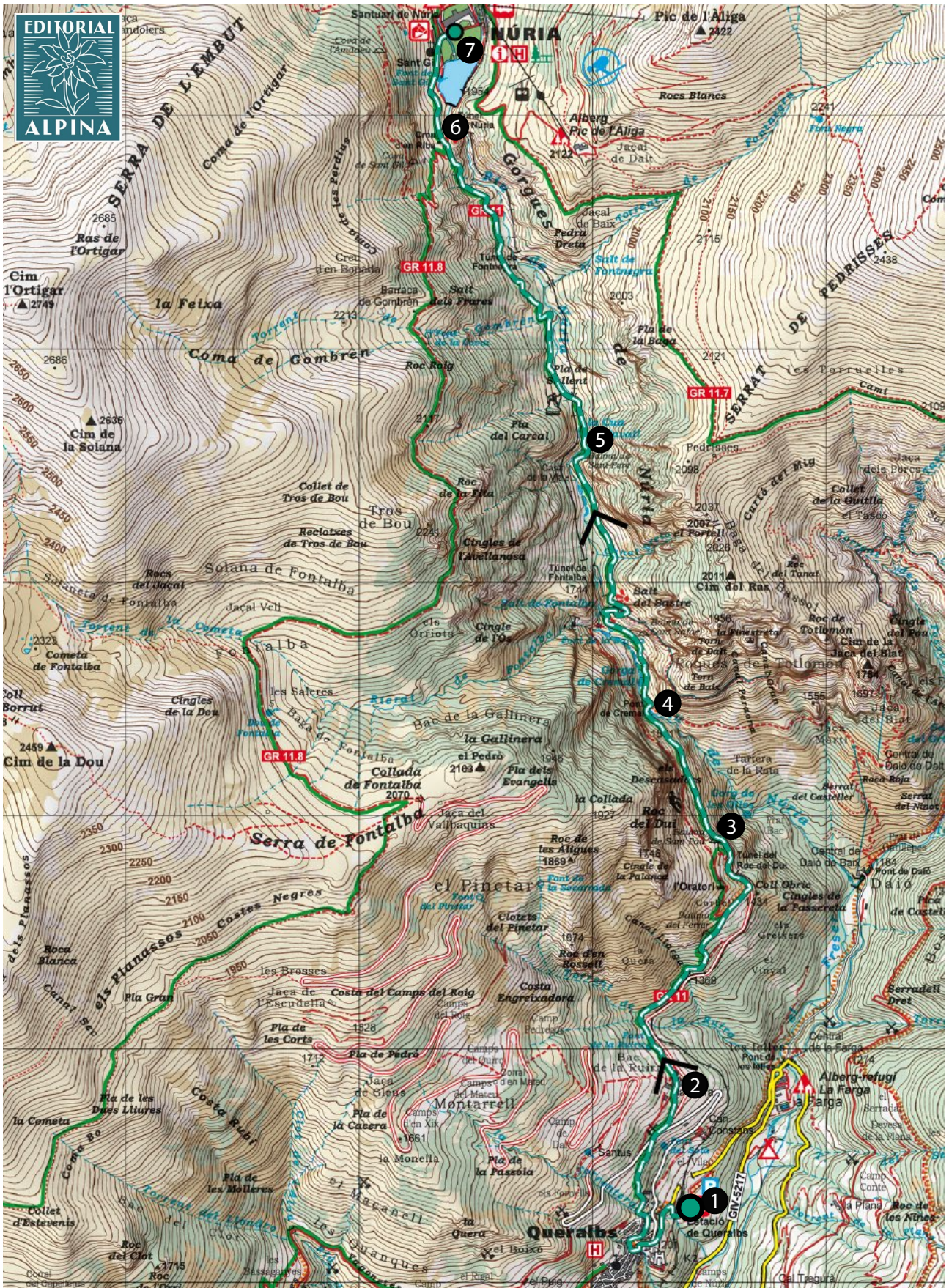
Altitud màxima 1.987m

Punt de sortida / arribada Estació de tren de Queralbs

Població més propera Queralbs

Puigmal-Vall de Núria-Ulldeter. 1:25.000. Editorial Alpina.

Cami Vell de Queralbs a Núria

© 2018 RUTES PIRINEUS. Tots els drets reservats

 itinerari

 sentit de la ruta

 inici / final

PUNTS IMPORTANTS DE PAS (WAYPOINTS)

Punt de pas	Temps	Altura	Latitud	Longitud
1 Estació de tren de Queralbs	0:00h	1.180m	42.3511200°	2.1657840°
2 La Ruiria	0:50h	1.330m	42.3560870°	2.1654210°
3 Balma de Sant Pau	1:30h	1.495m	42.3654790°	2.1674800°
4 Pont de Cremal	1:45h	1.500m	42.3705220°	2.1637210°
5 Cua de Cavall	2:30h	1.735m	42.3807310°	2.1602690°
6 Creu d'en Riba	2:35h	1.987m	42.3921960°	2.1529700°
7 Santuari de Núria	3:15h	1.960m	42.3966320°	2.1535220°

Sistema de coordenades geogràfiques. Datum WGS84

EL MILLOR D'AQUESTA RUTA

- Els trams de **camí empedrat** del Camí Vell de Queralbs a Núria.
- La salvatgia de les **roques del Dui i de Totlomón**.
- L'encisadora **cascada de la Cua de Cavall**.
- Les vistes que tenim des del **mirador de Núria**.

INTRODUCCIÓ

Recorregut lineal de poc més de 7 km de longitud per la vall de Núria, al nord de la comarca del Ripollès i a tocar de la frontera amb l'estat francès. Des del poble de Queralbs enfilem pel Camí Vell de Núria pel vessant occidental de la vall fins a la balma de Sant Pau. Davallem fins al fons de la vall, creuem el pont de Cremal i ascendim per la riba esquerra orogràfica del riu Núria, passant per les marrades del Salt del Sastre i la cascada de la Cua de Cavall. Tornem a la riba dreta orogràfica creuant el pla de Sallent i pugem de valent fins que assolim al pla de la Creu d'en Riba, des d'on baixem suaument fins al proper santuari de Núria.

Si haguéssim d'escollir una ruta que pogués definir-se com el bressol de l'excursionisme català probablement triaríem l'itinerari Camí Vell de Queralbs a Núria, donades les implicacions espirituals i nacionalistes que van trobar-hi els primers excursionistes catalans de la segona meitat del segle XIX. A banda de banderes i història del país, aquest recorregut transcorre per una vall famosa però no gaire trepitjada per la majoria. No és el mateix arribar al santuari de Núria amb el tren cremallera que fer-ho amb els nostres propis peus, amb el ritme pausat que ens permet copsar tota la màgia d'aquesta vall profunda de la qual el riu Núria n'és l'eix vertebrador. Un riu Núria que es mostra ufanós en tot el seu curs, regalant-nos espectaculars saltants

d'aigua com la Cua de Cavall, que res té a envejar a la seva homònima d'Ordesa. I, ja al final de la ruta, podrem pujar al mirador del Pla de la Creu d'en Riba i albirar la fondalada on s'arreceren l'estany i el santuari de Núria, sota la mirada dels grans cims de la capçalera de la vall!

SABIES QUE...

El Camí Vell de Queralbs a Núria ja era utilitzat per romeus i peregrins a l'Edat Mitjana? Segons la tradició popular, dos sants de dues èpoques diferents (Gil al segle VIII i Amadeu al segle XI) van trobar i protegir la imatge de la Mare de Déu i van buscar refugi i vivenda a les coves que es troben a poc més d'1 hora a peu del pla de Núria cap a la seva banda oest. A l'indret on Sant Gil va trobar la imatge de la Verge s'hi va construir una ermita i llavors començaren les peregrinacions i processons per visitar-la i adorar-la. Per tal de facilitar el pas als fidels i als animals de càrrega (rucs, mules i matxos), es van empedrar molts trams de camí i es van construir alguns ponts com el de Cremal. El camí també era utilitzat per traginers i ramaders que abastien el santuari i les explotacions mineres i hidrològiques de la zona. Encara avui es conserven forces trams empedrats i, tot i que el camí va quedar eclipsat pel tren cremallera, cada dia són més els excursionistes que, amb fe o sense ella, arriben caminant fins a Núria.

MÉS INFORMACIÓ

DURADA: Mig dia.

TEMPS TOTAL EFECTIU (SENSE PARADES): 3:45h en total: 1:30h des del punt d'inici fins a la balma de Sant Pau, 1:15h des de la balma de Sant Pau fins a la Cua de Cavall i 1:00h des d'aquest punt fins al Santuari de Núria.

DESNIVELL ACUMULAT: +932m / -152m

DIFICULTAT: Mitjana. L'excursió no presenta cap dificultat tècnica destacable.

ÈPOCA: Tot l'any. A l'hivern bona part del recorregut pot estar nevat i, per tant, caldrà consultar el butlletí de predicció de risc d'allaus. Si les condicions de neu ho requereixen, serà convenient portar raquetes de neu o fins i tot grampons.

CARTOGRAFIA:

- Puigmal-Vall de Núria-Ulldeter. 1:25.000. (Editorial Alpina).
- Base topogràfica de Catalunya 1:25.000. Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya (ICGC).

OBSERVACIONS: Durant el recorregut ens trobem amb la font de la Ruiria i la font de Sant Gil però tot i així es recomana portar 1,5 litres d'aigua per persona. El recorregut es planteja com a lineal, des del santuari de Núria tenim dues opcions per tornar a Queralbs: o bé prenem el tren cremallera (que surt des del santuari mateix) o bé desfer pel camí per on hem pujat.

COM ARRIBAR-HI EN COTXE

Si venim amb cotxe, a l'**entrada S** de **Ribes de Freser** creuem el riu Freser per un **pont** seguint les **indicacions de Queralbs**. Travessem Ribes de Freser i seguim per la carretera local **GIV-5217**. Al cap de

10 minuts i poc més de 7 km arribem a l'**aparcament del tren cremallera de Núria**, que es troba situat a 10 minuts a peu de l'entrada de Queralbs.

Un dels avantatges d'aquesta ruta és que és fàcil accedir al punt d'inici amb transport públic. Arribem a **Ribes de Freser** amb la **línia R3 de Renfe** (Barcelona - La Tor de Querol). A Ribes de Freser fem transbord i agafem el tren cremallera que puja cap a Núria, baixant però a l'**estació de Queralbs**.

NO ET PERDIS..

Les pintoresques gorges de Núria, formades per gneis sobre-excavat per l'aigua del riu durant mil·lennis. El gneis és una roca metamòrfica i, per tant, originàriament era diferent -una roca d'origen magmàtic com el granit- però per efectes de la pressió i la temperatura va anar canviant les seves tonalitats, fins a les blavoses que hi observem avui.

RECORREGUT

Comencem l'itinerari a **1 l'estació de tren de Queralbs (0:00h - 1.180m)**. Seguim la carretera que ve de Ribes de Freser i comencem a caminar per aquesta via fins al nucli de **Queralbs**, arribant a la bonica **plaça del Raig**, situada al bell mig del poble. Des de l'extrem SE de la plaça comencen diversos camins marcats amb senyalització vertical i horitzontal. El que seguirem nosaltres en tot moment -i per tant haurem d'estar atents a la seva senyalització- és l'anomenat **Camí de Núria o Camí Vell de Queralbs a Núria**. Enfilem la Pujada de Cal Perico, el carrer de la Font de Dalt i el carrer Camí de Núria. Aviat prenem un **trencall a l'esquerra** que rodeja les darreres cases de Queralbs. Envoltat d'avellaners, boixos, pollancre, freixes i roures, el camí conserva alguns trams empedrats i els antics marges de pedra seca que delimitaven les finques i les parcel·les de conreu i pastura. Entre prats i boscos caducifolis creuem la pista que puja a Fontalba i passem a prop dels masos disseminats de **2 la Ruiria (0:50h - 1.330m)**, antiga explotació agropecuària. Poc després deixem a l'esquerra la font de la Ruiria, ubicada en un indret ombrívol a les envistes de les roques de l'Oratori i del roc del Dui.

Amb el traçat del tren cremallera de la Vall de Núria a sota nostre, pugem de valent per la tartera de Corbell, buscant la millor manera de superar el contrafort que davalla de la collada de Fontalba. Deixem a l'esquerra el camí del roc del Dui, que segueix remuntant la tartera, i nosaltres continuem avançant, ara mantenint la cota, fins que passem a l'obaga del contrafort. En aquest punt el sender es fa més abrupte, la vall s'engorja i, al fons, veiem el riu Núria. Passem pel costat de la **3 balma de Sant Pau (1:30h - 1.495m)**, abric natural de roca, i ens aproximem fins a la boca del congost. A l'altre vessant de la vall, amunt, hi destaquen les escarpades **roques de Totlomón** -reialme d'isards!- i encara més amunt despunta el cim del Torreneules (2.713m). De seguida creuem el riu Núria pel **4 pont de Cremal (1:45h - 1.500m)**, d'origen romànic però reconstruït entre els segles XV i XVI donada la popularitat que llavors ja tenia el santuari. Encarem ara el tram físicament més exigent de la pujada, passant a prop de la balma de Sant Rafael (1.553m) i superant les marrades que ens porten fins al **Salt del Sastre**, un replà situat al capdamunt d'un esperó de roca vertiginós que ens ofereix molt bones vistes de les **gorges de Núria**, el pont de Cremal, el roc del Dui i el traçat del tren cremallera.

EL SALT DEL SASTRE

Explica la llegenda que a un sastre de Ribes de Freser, tot baixant pel Camí Vell, li va caure el seu anell de casat rostos avall fins al riu. El jove, implorant a la Mare de Déu i saltant temeràriament de roca en roca, aconseguí recuperar la joia, que estava al fons de tot del congost. Tal va ser l'alegria al recuperar el seu anell de casat que el jove va pujar fins al santuari a oferir-li en agraïment a la Mare de Déu de Núria. Però el noi va anar més enllà i en arribar a Ribes va fer pregó de la seva gesta davant d'un públic escèptic, que no es creia que un home hagués estat capaç de baixar per l'engorjat amb èxit. Superat per la ira i l'orgull, el sastre va voler demostrar als seus parroquians que sí que ho havia aconseguit i s'encaparrà en tornar-ho a fer. Però aquest segon cop, com que els motius eren molt menys elevats, la Mare de Déu no el va ajudar a superar el pas més abrupte i el jove va caure precipici avall, perdent la vida en l'orgullosa empresa.

Deixem definitivament enrere la vegetació montana i entrem a l'estatge subalpí, amb boscos de pi negre amb sotabosc de nerets, ginebrons, boixeroles, nabineres i gerderes. També hi veiem algun arbre de fulla caduca com els gatsaules que s'escampen pel fons de la vall i alguns bedolls que més amunt repoblen àrees malmeses per les allaus. De seguida arribem a l'espectacular cascada de la **5 cua de Cavall (2:30h - 1.735m)**, que podem observar des de la propera balma de Sant Pere. Aquest imponent salt d'aigua rep aquest nom perquè la seva forma recorda la cua d'un equí.

Un xic més amunt, l'engorjat s'obre donant-nos una treva i entrem al **pla de Sallent**, amb herbassars de megafòrbies i prats de pastura i de sega. Passem per un túnel sota les vies del tren cremallera, moment en el que també creuem el riu, i voregem el prat cap al NE. El corriol puja novament amb força superant els relleus escarpats de la coma de les Perdus i surt finalment a una collada al bell mig de la qual hi trobem la **6 creu d'en Riba (2:35h - 1.987m)**. Des d'aquest punt ja veiem la fondalada amb el santuari de Núria, el seu estany artificial i, darrere, tot el circ de cims que els envolten, l'anomenada **Olla de Núria**. Recomanem atansar-nos al turonet que s'alça a la dreta, on hi ha un mirador. Des de la creu estant, un camí ben fressat ens apropa primer a l'**ermita de Sant Gil**, construïda al segle XVII just on la tradició diu que es va trobar la imatge de la Mare de Déu i, finalment, al proper **7 santuari de Núria (3:15h - 1.960m)**, punt on donem per acabat aquest fascinant recorregut. Després de visitar el santuari i descansar pel seu preciós entorn, retornem a Queralbs desfent el mateix camí o agafant el popular **tren cremallera de Núria**, una experiència complementària, divertida i també molt enriquidora!

QUÈ MÉS PODEM VISITAR?

Passeig pel costat del riu a Ribes de Freser

Envoltat de natura i vegetació, aquest poble de muntanya viu en gran part del turisme, però no abandona les seves arrels tradicionals, lligades a la pagesia. El seu clima, fresc i agradable a l'estiu, fa que sigui un bon indret per anar-hi de vacances o per fer-hi una bona parada i passejar pel costat del riu Freser.

Coordenades GPS: N 42.3060009° E 2.1692383°

Església de Sant Jaume a Queralbs

A la rústica localitat de muntanya de Queralbs, trobem aquesta església romànica del segle XII que consta d'una nau i d'un absis. El més interessant del conjunt és el seu magnífic pòrtic, que compta amb sis arcs que descansen sobre columnes i capitells gravats.

Coordenades GPS: N 42.3497689° E 2.1633428°

Exposició "El cremallera" a la Vall de Núria

A Núria hi trobem una interessant exposició que parla d'aquest tren cremallera de caràcter tan singular. Es tracta de l'únic mitjà de transport mecànic que permet accedir a la Vall de Núria, travessant un paisatge de gran bellesa i espectacularitat. Al mateix recinte hi trobem una exposició de fauna i flora de la zona.

Coordenades GPS: N 42.3970780° E 2.1542770°

Totes les rutes han estat realitzades sobre el terreny per RUTES PIRINEUS. Les rutes poden variar molt en funció de l'època de l'any, de la neu i de les condicions meteorològiques. La senyalització (marques, panells, balises) que podem trobar al llarg de la ruta també pot variar amb el temps. RUTES PIRINEUS no es responsabilitza de qualsevol mal ús de les seves guies i recomana que cadascú sigui responsable i prudent a la muntanya. Així mateix, us convidem a documentar-vos amb llibres i guies especialitzades per complementar la informació aquí descrita. Tots els temps són efectius i prenen un caràcter orientatiu, no s'han tingut en compte les parades per petites que siguin. Per qualsevol suggeriment, RUTES PIRINEUS us convida a enviar un correu a info@rutespirineus.cat.